



SURİYELİLER TARAFINDAN KURULAN ŞİRKETLER İÇİN POTANSİYEL İYİLEŞTİRME ALANLARI

POTENTIAL ENHANCEMENT AREAS FOR COMPANIES ESTABLISHED BY SYRIANS



SOSYAL ÖNERİLER VE POLİTİKALAR KİTAPÇIĞI *SOCIAL RECOMMENDATIONS AND POLICIES BOOKLET*





İçindekiler

İçindekiler	4
ÖNSÖZ	6
1-GİRİŞ	13
2-POTANSİYEL İYİLEŞTİRME ALANLARI	22
HUKUKİ VE FİNANSAL MEVZUATA DAİR İYİLEŞTİRME ALANLARI	
2.1 BİLGİNİN MERKEZİLEŞMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI, TÜRKİYE'DE TİCARET YAPMAK, YASAL MEVZUAT	22
2.2 SEYAHAT KOLAYLIĞI	22
2.3 ÇALIŞMA İZNİ KOLAYLIĞI VE KOTALAR	24
2.4 FİNANSAL HİZMETLERİN NETLEŞTİRİLMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ	24
2.5 RESMİLEŞTİRME VE GİRİŞİMCİLİĞİN TEŞVİK EDİLMESİ	26
2.6 UZUN SÜRELİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GARANTİLERİ	26
2.7 BENZER YAKLAŞIM, FIRSAT EŞİTLİĞİ	28
2.8 İŞ - YATIRIM ORYANTASYONU	28
2.9 ODA VE DERNEKLERİN ROLLERİNİN ARTIRILMASI	30
2.10 İŞGÜCÜ PİYASASI İHTİYAÇLARI	30
2.11 BÜYÜK ÖLÇEKLİ TARIM VE HAYVANCILIK PROJELERİ	32

Contents

Contents	4
FOREWORD	10
1-INTRODUCTION	18
2-POTENTIAL ENHANCEMENT AREAS	23
ENHANCEMENT AREAS REGARDING LEGAL AND FINANCIAL REGULATIONS	
2.1 CENTRALIZATION AND DISSEMINATION OF INFORMATION, DOING BUSINESS IN TURKEY, LEGAL ENVIRONMENT	23
2.2 EASE OF TRAVELLING	23
2.3 EASE OF WORK PERMIT AND QUOTAS	25
2.4 CLARIFICATION/IMPROVEMENT OF FINANCIAL SERVICES	25
2.5 ENCOURAGEMENT OF FORMALIZATION AND ENTREPRENEURSHIP	27
2.6 LONG TERM SUSTAINABILITY GUARANTEES	27
2.7 SIMILAR APPROACH, EQUAL OPPORTUNITIES	29
2.8 BUSINESS-INVESTMENT ORIENTATION	29
2.9 INCREASING THE ROLES OF CHAMBERS & ASSOCIATIONS	31
2.10 LABOR MARKET NEEDS	31
2.11 LARGE SCALE AGRICULTURAL AND LIVESTOCK PROJECTS	33

KISALTMALAR

BM: Birleşmiş Milletler

BMMYK: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

HUGO: Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi

İGAM: İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi

İNGEV: İnsani Gelişme Vakfı

İPM: İstanbul Politikalar Merkezi

KOBİ: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

ABBREVIATIONS

UN: UNITED NATIONS

UNHCR: UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES

HUGO: HACETTEPE UNIVERSITY MIGRATION AND POLITICS RESEARCH CENTER

İGAM: THE RESEARCH CENTER FOR ON ASYLUM AND MIGRATION

İNGEV: HUMAN DEVELOPMENT FOUNDATION

IPM: ISTANBUL POLICY CENTER

KOBİ: SMALL AND MEDIUM SIZED ENTREPRISES

TOBB: THE UNION OF CHAMBERS AND COMMODITY EXCHANGES OF TURKEY

ÖNSÖZ

Bu kitapçık, Mayıs 2017 tarihinde İNGEV ve Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi'nin (İPM) ortak girişimi olan ActHuman Sosyal Kapsama İnisiyatifi tarafından "Suriyelilerin Türkiye'de Kurduğu Şirketler için Potansiyel İyileştirme Alanlarını" tespit etmek ve daha da önemlisi sosyal politika önerileri aracılığı ile karar alıcılara mesajlarını duyurabilmek amacı ile hazırlanmıştır.

ActHuman Sosyal Kapsama İnisiyatifi, ülkemizdeki dezavantajlı grupların durumlarının iyileştirilmesine yönelik sosyal politika önerileri geliştirmek, araştırma ve analizlere dayalı sosyal kapsama raporlarını kamu ve özel sektör karar alıcılarının dikkatine sunmak, kamu-özel sektör ve sivil toplum arasında sosyal politika köprüsü inşa etmek / kuvvetlendirmek ve gelecek kuşakların hayatlarını kolaylaştıracak sosyal kapsama konularının önemle incelenmesini sağlamak için kurulmuştur.

Bu bağlamda, ilk çalışma alanımızda da görüleceği gibi, Suriyelilerin Türkiye'deki finansal ve hukuki mevzuata dahil olmaları, ülkemiz açısından çok kritik bir önem taşımaktadır. 7.000 civarı şirket ve 100binin üzerinde serbest meslek çalışanı ile Suriyelilerin Türkiye iş piyasasına finansal ve ticari uyumu, beraberinde ülke ekonomisinin de güçlenmesini sağlayacak, bunu takiben rekabet ekonomisinin daha da kuvvetlenmesine ve yeni pazarların doğmasına da imkan sağlayacaktır.

YÖNTEM

ActHuman Sosyal Kapsama İnisiyatifi'nin İNGEV ve İPM tarafından Mayıs 2017'de kurulmasının ardından "Suriyeliler Tarafından Kurulan Şirketlerin Türkiye Ekonomisi ve İstihdamına Katkısını Geliştirmek" başlığı ile ilgili bir proje yönetim takımı oluşturuldu. Bu sayede konuya dair genel yaklaşımın belirlenmesi sağlandı. Bu başlık altında proje yönetim takımından proje görevlendirmeleri yapılarak araştırma ve kaynak taramaları yapıldı. Taslak bildirinin geliştirilmesi için İNGEV sekreteryası ve proje yönetim takımı ilk toplantıdan bir ay sonra yeniden toplanıp fikir alışverişinde bulunarak bildiriye 27 Eylül 2017'de düzenlenen çalışma konferansı için hazır hale getirdi.

Salt Galata'da düzenlenen çalışma konferansında konunun değişik açılardan tartışılması sağlandı ve ilklerden biri olarak Suriyeli girişimci ve şirket sahipleri kendileri için hazırlanmış bir panelde, sürece nasıl katkıda bulunabileceklerini tartıştılar. Diğer yandan, bakanlıklar, uluslararası kurumlar, ulusal sivil toplum kuruluşları, üniversite ve özel sektörün değerli temsilcileri fikirleri ile bildiriye destek verdiler. Bildiri, sürecin başından beri yanımızda olan Suriye Ekonomi Forumu Direktörü Rami Sharrack tarafından katılımcılarla paylaşıldı. Toplantı sırasında alınan geribildirimler doğrultusunda bildiriye son hali verildi ve ActHuman logosundaki dört üçgeni temsil eden kamu-özel sektör-üniversite ve sivil toplum çevresinde yaygınlaştırılması sağlandı.

TEŞEKKÜR

ActHuman Sosyal Kapsama İnisiyatifi olarak gerek proje yönetim takımına gerek çalışma konferansına değerli yorum ve konuşmaları ile destek veren kişi ve kurumlara teşekkürü borç biliriz.

Büyükelçi Adnan Keçeci: **T.C. Dışişleri Bakanlığı** Gaziantep Temsilciliği

İlknur Tosun: **T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı** Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü Daire Başkanı

Bülent Özcan: **T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı** Proje Uygulama Başkanı

Ali Can Kahya: **T.C. Ekonomi Bakanlığı** Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü Dış Ticaret Uzmanı

Amr Abboud: **RIZK** İstanbul Temsilcisi

Arda Batu: **TÜRKONFED** Genel Sekreteri

Asmaa Joha: **Excellence Center** Direktörü

Bahri Can Çalıcıoğlu: **TOBB** Başkan Danışmanı

Berk Çoker: **İNGEV** Danışma Kurulu Üyesi

Bilgütay Yaşar: **PwC Türkiye** Ortağı

Cana Tülüş: **İPM** Araştırma ve İdari İşler Koordinatörü

Ceren Topgül: **OXFAM** Türkiye Göç Politikaları Yöneticisi

Damla Taşkın: **BMMYK** (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) Yetkinlik Programları Müdürü

Işık Oğuzertem: **Building Markets** Türkiye Ülke Direktörü

Khaled Babli: **Suriyeli İşadamları Derneği** Başkanı

Konca Çalkıvık: **SKD** (İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği) Genel Sekreteri

Mehdi Daoud: **Suriyeli Dernekler Platformu** Başkanı

Meryem Aslan: **OXFAM** Ülke Direktörü

Mojahed Akeel: **Gherbna** CEO'su

Mounis Akkad: **Liderlik Development** Şirket Ortağı ve **Suriyeli İşadamları Derneği** Kurucu Üyesi

Murat Bursa Sungur: **SurAkademi** Başkanı

M. Said Süleyman: **Cudi Kalkınma Derneği** Başkanı

Prof. Dr. Murat Erdoğan: **HUGO** (Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi) Direktörü

Nejat Kocabay: **İLO** (Uluslararası Çalışma Örgütü) Türkiye Ofisi Program Yöneticisi

Renan Burduloğlu: **İNGEV** Danışma Kurulu Üyesi

Doç. Dr. Ulaş Sunata: **BAUMUS** (Bahçeşehir Üniversitesi Göç ve Kent Çalışmaları Merkezi)
Direktörü

Rami Sharrack: **Suriye Ekonomi Forumu** Direktörü

Suzan Cailliau: **DEİK** Ortadoğı & Körfez İş Konseyleri Bölge Koordinatörü

Turgut Torunoğulları: **Edelstaal Group International** Yönetim Kurulu Başkanı ve **DTİK**
Üyesi

İPM Adına

Direktör Fuat Keyman

İNGEV Adına

Başkan Vural Çakır



Foreword

This booklet was prepared by ActHuman Social Inclusion Hub, a joint venture initiated by INGEV in cooperation with Sabancı University Istanbul Policy Center (IPC) on May 2017, in order to determine the "Potential Development Areas for the Companies established by Syrians in Turkey", and more importantly, to convey their messages to decision-makers through social policy recommendations.

ActHuman Social Inclusion Hub was established to achieve several goals such as developing social policy recommendations for improving the status of disadvantaged groups in our country, bringing these recommendations to the attention of public and private sector decision-makers, and strengthening the social policy bridge between public/private sector and civil society.

In this context, as it can be seen in our first study area, inclusion of Syrians in the financial and legal framework in Turkey is of crucial importance. With almost 7000 companies and over 100,000 self-employed people, financial and commercial integration of Syrians into Turkish business market will significantly contribute to the national economy and strengthen the competitiveness of Turkish economy.

METHOD

Following the establishment of ActHuman Social Inclusion Hub, a steering committee was formed under the title "The Enhancement of Syrian Entrepreneurship to Contribute Employment and Integration". A general approach was conceived after the first one of these meetings. Subsequently, a literature review was carried out. INGEV, in cooperation with Syrian Economic Forum, worked on the draft policy paper. The steering committee improved the draft policy paper with a second workshop. The policy paper was thus ready to be presented at the conference held in Salt Galata on September 27, 2017.

Syrian entrepreneurs and company owners actively participated in this first-of-its-kind conference and took part in the panels as speakers. The ministries, international institutions, national civil society organizations, university and private sector representatives also aided the policy paper by providing feedback.

The policy paper was presented by Mr. Rami Sharrack, the Director of Syrian Economic Forum, who has been involved in the process since the start. In accordance with the feedbacks received during the conference, the policy paper was finalized, and it was circulated among public and private sectors along with academic and civil society networks which are represented by the four triangles in the ActHuman logo.

ACKNOWLEDGEMENTS

As ActHuman Social Inclusion Hub, we are grateful to both the steering committee and the individuals and institutions that have supported our conference with their invaluable comments and speeches.

H.E. Adnan Keçeci: Ambassador, Gaziantep Representative Office, **Ministry of Foreign Affairs**

İlknur Tosun: Head of Department, General Directorate of International Labor Force, **Ministry of Labor and Social Security**

Bülent Özcan: Head of Department, Directorate of Project Implementations, **Ministry of European Union**

Ali Can Kahya: Foreign Trade Expert, General Directorate of Incentive Implementation and Foreign Investment, **Ministry of Economy**

Amr Abboud: Representative, **RIZK İstanbul**

Arda Batu: Secretary General, **Turkish Enterprise and Business Confederation**

Asmaa Joha: Founder, **Excellence Center**

Bahri Can Çalıcıoğlu: Advisor, **Turkish Union of Chambers and Commodity Exchanges**

Berk Çoker: Director and Advisor, **İNGEV**

Bilgütay Yaşar: Partner, **PwC Turkey**

Cana Tülüş: Research and Administrative Affairs Coordinator, **IPC**

Ceren Topgül: Migration Policy Officer, **OXFAM Turkey**

Damla Taşkın: Livelihood Manager, **UNHCR Turkey**

Işık Oğuzertem: Country Director, **Building Markets**

Khaled Babli: President, **Syrian Businessmen Association (SIAD)**

Konca Çalkıvık: Secretary General, **Business Council for Sustainable Development Turkey**

Mehdi Daoud: President, **Syrian Associations Platform**

Meryem Aslan: Country Director, **OXFAM Turkey**

Mojahed Akeel: Founder and CEO, **Gherbna**

Mounis Akkad: Founding Member, **SIAD**

Murat Bursa Sungur: President, **Sustainability Academy**

M. Said Süleyman: President, **Cudi Development Association**

Prof. Murat Erdoğan: Director, **Hacettepe University Center for Migration and Political Studies**

Nejat Kocabay: Programme Officer, **ILO Turkey**

Renan Burdуроđlu: Advisor, **İNGEV**

Assoc. Prof. Ulaş Sunata: **Director, Bahçeşehir University Center for Migration and Urban Studies**

Rami Sharrack: Director, **Syrian Economic Forum**

Suzan Cailliau: Regional Coordinator for Middle East & GCC, **Foreign Economic Relations Board**

Turgut Torunoğulları: Member, **World Business Turkish Council** & Founder and CEO, **Edelstaal Group International**

On behalf of IPC

Director Fuat Keyman

On Behalf Of INGEV

President Vural Çakır



1-GİRİŞ

Suriye Krizi ve Türkiye

Türkiye, dünyanın en büyük mülteci ve sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye, güçlü liderliği ve süreci sahiplenmesi doğrultusunda, Birleşmiş Milletler ve sivil toplum ortaklarının desteği ile bu büyük krizle etkileyici bir şekilde başa çıkmaktadır. Suriyelilerin büyük bir kısmı ev sahibi topluluğu ile birlikte yaşıyor olup geçim kaynaklarını çok kritik bir noktaya konumlamaktadır. Geçim kaynaklarının ana amaçlarından bir tanesi iş fırsatları yaratmak ve geliştirmektir. Stratejik dayanıklılık planı, yerel pazar büyümesi, iş yaratılması ve Suriyeli – ev sahibi topluluğun istihdamını hedeflemektedir. Suriyeliler tarafından kurulan şirketler, geçim kaynakları hedefleri ile birlikte, uyum konusunda da çok önemli bir rol üslenmiştir. Bu doküman, bu şirketler ve genel olarak Suriyeli girişimciliği ile ilgili potansiyel iyileştirme alanlarını ortaya koymaktadır.

2011 yılının 15 Mart günü başlayan rejim karşıtı gösterilerin çok kısa bir süre içinde ciddi çatışmalara ve ardından da bir iç savaşa dönüşmesi ile birlikte ülkeden komşu ülkelere doğru çok ciddi ve trajik bir insan kaçıışı yaşanmaya başlandı. Tarihte eşine az rastlanan boyutlara ulaşan Suriyelilerin yaşadıkları insani dramı Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) “yakın tarihte görülen en büyük göç dalgası” olarak nitelemektedir.

10 milyonu aşkın insan ülkesinden ayrılmak veya ülke içinde yer değiştirmek suretiyle başka “güvenli” bölgelere göç etmeye zorlandılar. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin kayıt altına alınmış mültecileri dikkate alarak verdiği sayılara göre Kasım 2015 itibarıyla en az 4,1 milyon, kayıt dışındakiler de katıldığında 4,5-5 milyon civarındaki Suriyeli Nisan 2011 sonrasında ülkesini terk etmek zorunda kaldı.

Suriye’deki siyasi süreç, BM’nin kuruluşundan bu yana bölgedeki en büyük krize yol açarken arkasında 300 binden fazla ölü, bir milyondan fazla yaralı ve tamamı ile tahrip olmuş bir ülke bıraktı. Büyük kaçış hareketlerine yol açan Suriye krizi, şu anda Suriye’de 6,6 milyon iç mülteci yaratırken yaklaşık 4,7 milyon kişinin de komşu ülkelere göç etmesine sebep oldu. Bu kitlesel hareketten en fazla Ürdün ve Lübnan etkilenmiş, Türkiye, Irak ve Mısır da bu büyük kaçışın diğer ev sahipleri olmuştur.

Suriye nüfusu: 22.399.254 (Tarih: 2012)

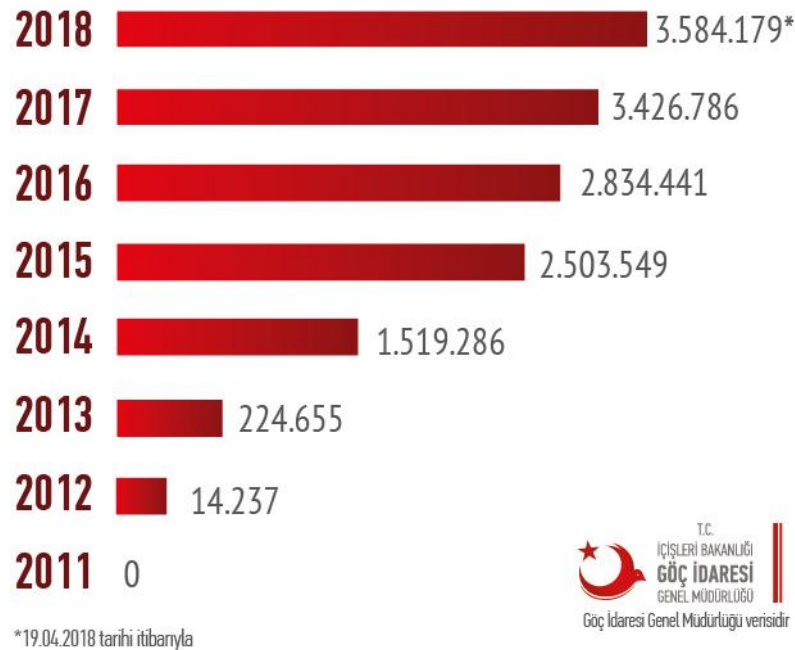
Göç eden Suriyeli: 6,6 milyon, üzeri

Komşu ülkelere göç: 4,7 milyon, üzeri

- » Ürdün'e: 6,3 milyon nüfusta 640.000
- » Lübnan'a: 4,3 milyon nüfusta 1,1 milyon
- » Türkiye'ye: 80 milyon nüfusta 3,2 milyon
- » Irak'a: 33,4 milyon nüfusta 250.000
- » Mısır'a: 82 milyon nüfusta 118.000

Peki Türkiye bu krizin neresinde? Suriye ile 911 km’lik sınırı olan Türkiye, yedinci yılına yaklaşan Suriye ve Suriyeliler krizinin hemen her boyutu ile en önemli muhataplarından. Suriye’den Türkiye’ye göç, 29 Nisan 2011 tarihinden itibaren 4,5 yıl boyunca aralıksız devam etmiştir.

Türkiye, bu kitlesel göçe “açık kapı politikası” ile cevap vermiş, uluslararası hukuk ve evrensel insan haklarına uygun bir biçimde gelenlerin geri gönderilmemesi ilkesini uygulayarak Suriye’den gelenlere “geçici koruma” sağlamıştır. Bu kriz, Türk siyaset ve bürokrasinin tahminlerinden daha uzun sürmüş ve Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı en ciddi sığınmacı sorunu olmuştur.



İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2017) ¹

Nüfusun yüzde 4,5'i Suriyeli

Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (HUGO), İltica ve Göç Araştırmaları Merkezinin (İGAM) ortaklaşa yaptığı, ‘Türkiye’deki Suriyeli akademisyen ve üniversite öğrencilerinin durumu, sorunları ve beklentileri araştırmasına göre 2017’de Türkiye’de doğan Suriyeli bebek sayısının 90 bini bulması beklenirken, 10 yıl içinde Türkiye’deki Suriyeli nüfusunun 1 milyon daha artacağı değerlendiriliyor. HUGO, İGAM ve İngiltere Büyükelçiliği ile ortaklaşa yapılan araştırmadan bazı rakamlar:

- 19 Nisan 2018 itibarıyla Türkiye’de bulunan kayıtlı Suriyeli sığınmacı sayısı 3 milyon 584 bin 179. Artık Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 4,5’i Suriyelilerden oluşuyor. Türkiye, dünyada en çok sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke.
- Türkiye’de 0-4 yaş arası Suriyeli bebek sayısı 400 bin, anaokulu çağındaki çocuk sayısı 88 bin. 15-65 yaş arası çalışma çağı nüfusu ise 2 milyon.

Suriyeli “yeni” vatandaşlarımızı da içine katarak ve kapsayarak izlenecek bir ulusal kalkınma planı, beraberinde bu krizin bir başarı hikayesine yani hem finansal hem de sosyal entegrasyonun bir kazanıma dönüştürülmesini sağlayacaktır.

¹ İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2017)

Suriyeli Girişimciliği

Finansal ve Sosyal Entegrasyon denilince akla ilk gelen konulardan biri Suriyeli girişimciliği ve Suriyeli şirketlerdir. Bulundukları ev sahibi ülkenin ekonomisi ve istihdamına direkt katkıda bulunabilecek bu şirketler, resmi rakamlara göre 1-1,5 milyar dolar değerinde ve 7.000'in üzerindedir (7267).

Gayri resmi ve kayıt dışı şirketlerle birlikte ele alındığında, Türkiye'deki Suriyeli şirketlerin toplam sayısının 10.000'i aştığı tahmin edilmektedir. Suriyeliler 2017 yılında, 90 milyon dolarlık Suriyeli sermayesiyle, Türkiye'de 2.000'den fazla yeni şirket kurdu.

Building Markets'ın "*Hikayenin teki Yüzü: Suriyeli Kobiler zerine Bir Pazar Araştırması*"na göre Suriyeli KOBİ'lerin sayısı yabancı yatırımcı sayısında Almanya'dan sonra ikinci büyüklüktedir. Bu 7.267 şirketin çok büyük bir kısmı Gaziantep ve İstanbul'da kurulmuş olup bunların %74' 10 veya daha az alışanlı mikro ölçekli şirketler, %24' 10-50 alışanlı bulunan küçük ölçekli şirketler ve geriye kalan %2'si de 50-250 alışanlı orta ölçekli şirketlerdir.

Suriyeli KOBİ'ler ortalama 4,5 yıldır Türkiye'de faaliyet gösteriyor ve yıllık ortalama gelirleri 463.201 dolar. Suriye'deki KOBİ'lerin sektör içindeki dağılımına bakıldığında, toptan ve perakende ticaretin (%39) hakim olduğu ve ardından imalat (%19) ve konaklama ve gıda sektörünün (%10) geldiği görülmüştür. Türkiye genelindeki Suriyelilerde %10'luk niversite bitirme oranına kıyaslanınca, %67'si niversite mezunu olan Suriyeli şirket sahiplerinin, iyi eğitim aldığı görülmektedir

İNGEV ve İPM'nin ortak girişimi olan ActHuman Sosyal Kapsama İnisyatifinde de sunulan bu araştırmaya göre:

- KOBİ'lerin %93' kamu kurumları, yerel ve uluslararası STK'lardan hiçbir iş desteği almadıklarını beyan etmiştir.
- KOBİ'lerin %63' satış pazarlama konusunda iş desteğine ihtiyaç duymaktadır.
- Daha önce iş desteği alan KOBİ'lerin %94' eğitimi çok faydalı bulmuştur.
- Araştırmaya katılan KOBİ'lerde şu anda ortalama 9,4 kişi çalışmaktadır.
- şirketlerde istihdam edilen çalışanların %75'i daha önce gayri resmi olarak çalışmaktaydı.
- şirketlerin %36'sı kadın çalışana sahipken, kadın istihdam oranı %11'dir.

KATKILAR VE FIRSATLAR

Suriyeli girişimciler istihdam yaratıyorlar.

Ortalama olarak, 9,4 kişiyi istihdam ediyor ve çalışanlarının çoğunun daha önce kayıt dışı olarak çalıştığını ifade ediyorlar. KOBİ'lerin yarısından fazlası (%55) nmzdeki yıl ilave istihdam (ortalama 8,2) imkanı sunacaklarını açıkladı.

Suriyeli KOBİ'ler gelecek ve iş performansları konusunda iyimserler.

Yüzde 55'i mevcut durumlarını koruduğunu ve %34' de büyüdüğünü belirtti. %47'si önümüzdeki yıl sabit kıymet alımı yapmayı planlıyor.

Birincil fırsat, bölgesel ticarete.

Suriyeli KOBİ'lerin %39'u Türkiye'deki birincil fırsatın bölgesel ticaret olduğunu belirtirken, bunu %23'le Suriyeli ve Türkiye pazarında faaliyet göstermek takip etmektedir.

Suriyeli girişimciler Türkiye'ye bağlı.

%39'u Türkiye'de bir iş daha kurmayı planlıyor ve %76'sı Suriye'de savaş bittikten sonra bile Türkiye'deki işlerini muhafaza etmeyi ve Suriye'ye açılmayı planlıyor.

Bütün bu bilgiler ışığında, hikayenin iki yüzü olduğunu kabul etmeli, bir tarafta 6 binin üzerinde şirketi ile Suriyeli girişimciliğinin ve 3 milyona yakın müşteri portföyü ile ülkemizde yaşayan Suriyelinin ülke ekonomisi ve istihdamına katkısını artırmaya dair adımları hızla yürürlüğe koymalıyız. Diğer taraftan da 420 milyonluk Arap coğrafyasına, doğrudan Türkiye dış ticaretine aracılık edecek bu potansiyeli doğru değerlendirmenin yollarını aramak için harekete geçmeliyiz.



1- INTRODUCTION

Syria Crisis and Turkey

Turkey hosts the world's largest number of refugees and asylum seekers. This important issue is dealt with under the leadership of Turkey along with the support of the UN and NGO partners. Vast majority of Syrians who live among the host community classify the issue of livelihood as their critical concern. One key component of livelihood is creation and expansion of job opportunities. Strategic resilience plan aims to expand local markets along with enhancing job creation and raising employability within both the Syrian and host communities. Companies established by Syrians play an important role for achieving livelihood targets as well as social integration. This paper discusses and suggests potential enhancement areas for those companies and Syrian entrepreneurship in general.

After the start of anti-regime protests on March 15, 2011, which first evolved into a serious conflict and then into a civil war, tragic escapes from Syria to neighboring countries began. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) defines the humanitarian tragedy experienced by the Syrians as "the greatest wave of migration seen in recent history".

More than 10 million people were forced to migrate to other "safe" regions by leaving their country behind or moving to other locations within the country. According to the numbers provided by UNHCR, as of November 2015, at least 4.1 million Syrians had to abandon Syria after April 2011. While this number only covers the registered refugees, the total jumps to 4.5 - 5 million people when those who are still not registered are also taken into account.

The political turmoil in Syria has led to the biggest crisis in the region since the foundation of UN, leaving behind a completely destroyed country with more than 300,000 dead and one million wounded. Syrian crisis, which led to major escape movements, caused almost 4.7 million people to migrate to neighboring countries while creating 6.6 million domestic refugees in Syria. Mostly Jordan and Lebanon are affected from this mass movement, and Turkey, Iraq and Egypt have been the other hosts of this mass exodus.

Syrian population: 22,399,254 (Date: 2012)

Migrating Syrians: over 6.6 million

Migration to neighboring countries: over 4.7 million

»To Jordan: 640,000 in 6.3 million

»To Lebanon: 1.1 million in 4.3 million

»To Turkey: 3.2 million in 80 million

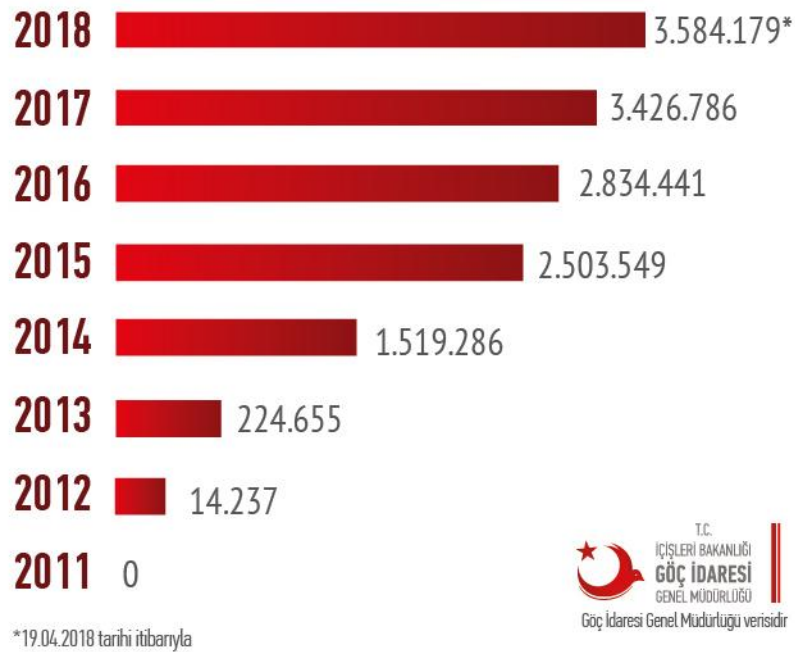
»To Iraq: 250,000 in 33.4 million

» To Egypt: 118,000 in 82 million

So where does Turkey stand in this crisis? As the crisis is nearing its seventh year, Turkey, sharing a 911 km border with Syria, is the most important party of the Syrian crisis in almost every dimension. Mass movements from Syria to Turkey have continued uninterruptedly for 4.5 years since April 29, 2011.

Turkey has responded to this mass migration with an "open door policy" by implementing the "non-refoulement" principle in accordance with international law and universal human

rights, providing "temporary protection" to those coming from Syria. This crisis has lasted longer than the initial estimates made by Turkey suggested and it has turned into the most serious refugee problem Turkey has ever encountered.



Number of Syrians under Temporary Protection by Years, Ministry of Interior General Directorate of Immigration (2017) ²

4.5 percent of the population is Syrian

According to the study conducted jointly by Hacettepe University Center for Migration and Political Studies (HUGO) and the Asylum and Migration Research Center (IGAM) titled "The Situation, Problems and Expectations of Syrian Academics and University Students in Turkey", it is estimated that the Syrian population in Turkey will increase by 1 million in about 10 years while the number of Syrian babies to be born in Turkey in 2017 is expected to be 90 thousand. Some figures from the research conducted jointly by HUGO, IGAM and the British Embassy are as follows:

- Number of registered Syrian refugees in Turkey as of April 19, 2018 is 3 million 584 thousand 179. Approximately 4.5 percent of Turkey's population consists of Syrians. Turkey is the country that houses the largest number of refugees in the world.
- There are 400 thousand Syrian babies in Turkey between the ages of 0-4 and 88 thousand kindergarten-age Syrian children. The working age population who are between the ages of 15-65 is 2 million.

A national development plan that includes our "new" Syrian citizens will transform this crisis into a success story, and financial and social integration will be a gain for Turkey.

² Number of Syrians under Temporary Protection by Years Ministry of Interior General Directorate of Immigration (2017)

Syrian Entrepreneurship

The foremost issues related to financial and social Cohesion involve Syrian entrepreneurship and Syrian companies. These companies, which can directly contribute to the economy and employment level of the host country they are in, are worth 1-1,5 billion dollars and number more than 7000 according to official figures.

It is estimated that there are more than 10,000 Syrian companies in Turkey including unregistered and unofficial entities. Syrians established more than 2,000 new companies in Turkey in 2017 alone by drawing on 90 million dollars of Syrian capital.

According to Building Markets' "Another Side to the Story: A Market Assessment of Syrian SMEs", the number of Syrian SMEs is second only to Germany among the total number of foreign investors in Turkey. Most of these 7000 companies have been established in Gaziantep and Istanbul, of which 74% are micro-scale companies with 10 or fewer employees, 24% are small-scale companies with 10-50 employees and the remaining 2% medium-sized companies with 50-250 employees.

Syrian SMEs have been operating in Turkey for about 4.5 years and their average annual income is \$ 463,201. When the breakdown of Syrian SMEs in Turkey is examined by sector, it is seen that wholesale and retail trade (39%) is dominant, followed by manufacturing (19%) and real estate and food sectors (10%). It is also seen that Syrian business owners, 67% of whom are university graduates, have received higher levels of education compared to the general Syrian population in Turkey among whom the university completion rate is 10%.

According to another research presented at the INGEV and IPC's joint initiative ActHuman Social Inclusion Hub:

- 93% of SMEs declared that they did not receive any business support from public institutions or local and international NGOs.
- 63% of SMEs need business support for sales and marketing.
- 94% of SMEs who have received business support before have found training very useful.
- Each SME that took part in the research employs 9.4 people on average.
- 75% of employees in such enterprises were previously unofficially employed.
- 36% of these enterprises have female employees and their overall female employment rate is 11%.

CONTRIBUTIONS AND OPPORTUNITIES

Syrian entrepreneurs create employment

They employ an average of 9.4 people, and they state that most of their employees had been previously working informally. More than half (55%) of the SMEs declared that they would be offering additional employment opportunities (average 8.2) next year.

Syrian SMEs are optimistic about future and their business performance.

55% of the enterprises stated that they were able to preserve their business volume this year and 34% stated that they actually grew. 47% plan to buy fixed assets next year.

Primary Opportunity, in Regional Trade

While 39% of Syrian SMEs specify that the primary opportunity in Turkey is regional trade, 23% think the primary opportunity is to operate both in the Syrian and Turkish market.

Syrian entrepreneurs are loyal to Turkey

39% plan to establish another business in Turkey. 76% plan to maintain their businesses even after the war is over in Syria and also to expand into the Syrian market in the future.

In the light of all this information, we have to accept the fact that Syrian integration has two potential benefits;

First, we must quickly take steps to increase the contribution of Syrians in the Turkish economy to levels beyond that achieved by more than 6000 Syrian enterprises already in operation. We should provide employment opportunities to the Syrians living within our borders who potentially constitute 3 million new customers expanding the Turkish economy. We should also find ways of helping Turkey's Syrian population to strengthen Turkey's foreign trade bonds with the overall Arab geography which consists of a population of 420 million.



2- POTANSİYEL İYİLEŞTİRME ALANLARI

HUKUKİ VE FİNANSAL MEVZUATA DAİR İYİLEŞTİRME ALANLARI

2.1 BİLGİNİN MERKEZİLEŞMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI, TÜRKİYE'DE TİCARET YAPMAK, YASAL MEVZUAT

Türkiye’de yasal ve bazen de kültürel çok fazla ticaret yapmaya dair bilgi kaynağı bulunmaktadır. Bunların çoğu dağınık, bazen güncellenmemiş, Suriyeli mültecilerin durumlarıyla örtüşmeyen ve çok az Arapça dilinde bilgi barındıran kaynaklar.

- Bu konulara en basit yoldan ve tek bir kaynak aracılığı ile hitap etmek, yani online desteklenen bir websitesi ve çağrı merkezi ile Türkiye’de Suriyeli girişimciliğinin ivme kazanmasına çok belirgin bir etki yapılabilir.
- Ayrıca, bu tür bir kaynak potansiyel Arap yatırımcılar için de etkili olabilir. Bu, resmi kanallar, odalar ve sivil toplum kuruluşlarının öncülüğünde gerçekleşebilir.

*“Türkiye’de yatırım nasıl başlatılır?
Hangi sektörler ya da projeler umut veriyor?”*

2.2 SEYAHAT KOLAYLIĞI

Ticaret tabiatı gereği, özgür bir şekilde yurt içi ve yurt dışı seyahati zorunlu kılar. Bu anlamda, Suriye krizi sonrası Suriyeli şirket sahiplerinin gerek yurt içi gerek yurt dışı seyahate dair belirgin engellerle karşılaştıkları aşikardır. Bazı girişimcilerin Suriye Hükümeti’nin verdiği pasaport süresini uzatmaması dolayısıyla tecrübe ettikleri bariyerler; bazı özel durumlarda, yine girişimcilerin yurt içi yolculuk izni alma konusunda zorluklarla karşılaştıkları gözlemlenebiliyor. Bütün bu vakaları tek bir çözümle yönetebilmek zor olacağından, aşağıdaki seçenekler doğrultusunda yolculukların kolaylaştırılmasını tavsiye ediyoruz:

- Suriye pasaportunun süresi dolmuş girişimcilere geçici Türk pasaportu sağlanması.
- Turquoise Kart ile ilgili farkındalığın artırılması.
- Yaşadığı şehrin dışında, Suriyeli girişimciler için prosedür ve bürokrasinin azaltılması ve/ veya ülke içi yolculuk hakkı süresinin artırılması.
- Bununla beraber, en azından orta vadede, belli bir seviyede istikrarlı bir şekilde ticaret yapan girişimcilerin vatandaşlığa hak kazanması.

“Pasaport ve belgeler ticareti artırmada en önemli faktörler...”

2- POTENTIAL ENHANCEMENT AREAS

ENHANCEMENT AREAS REGARDING LEGAL AND FINANCIAL REGULATIONS

2.1 CENTRALIZATION AND DISSEMINATION OF INFORMATION, DOING BUSINESS IN TURKEY, LEGAL ENVIRONMENT

There are many information sources regarding doing business in Turkey; with respect to both legal and cultural know-how. Yet, these are dispersed, sometimes not up-to-date and not necessarily relevant to the specific situation of Syrian refugees. Very few are available in Arabic.

- Addressing those issues in the simplest way via one source, such as a website supported by a call center “help desk” will have significant impact in accelerating Syrian entrepreneurship in Turkey.
- Besides, such a source might also be instrumental for potential Arab investors. This can be achieved through official channels, chambers or CSO initiations.

*“How to start an investment in Turkey?
What sectors or projects are most encouraging?”*

2.2 EASE OF TRAVELLING

Business requires free domestic and international travelling by definition. Due to the nature of crisis, Syrian company owners face certain practical obstacles when travelling. Some entrepreneurs may experience barriers to extend the validity of their passport provided by the Syrian Government; in some specific cases, certain entrepreneurs may experience difficulties for getting a domestic travelling permit. It might be difficult to have one solution to fit all the specific cases. We suggest to facilitate travelling by considering the following options as well:

- Providing tentative Turkish passports for those entrepreneurs whose Syrian passports have expired
- Increasing awareness about the Turquoise card and introducing features to make it more relevant to the Syrian entrepreneurs
- Reducing procedures and/or increasing permitted duration of travelling domestically outside of the base city.
- Also, at least in the mid-term, citizenship can be granted to the entrepreneurs who consistently do business above a certain level/volume.

“Passport and documents are one of the most important factors for increasing business...”

2.3 ÇALIŞMA İZNİ KOLAYLIĞI VE KOTALAR

Şu an hali hazırda çalışma iznine sahip olan Suriyeli çalışan sayısı 20 binden azdır ve bu rakamın aslen çok daha az olduğu bilinmektedir. Çalışma izni alma sürecini kolayca yürütebilmek için çevrimiçi bir sistem mevcut olmasına rağmen, çalışma izninin belirli bir işverene bağlanmasına yönelik ön koşul, sürecin işleyişine mani olmaktadır.

Öte yandan Suriyeli girişimcilerin, dil ve kültür benzerlikleri nedeniyle Suriyeli mültecileri işe alma eğiliminde oldukları görülmektedir. Mevcut 1'e 10 istihdam kotası kuralı, Suriyeli işletmelerin kayıt dışı istihdamını da tetikleyebilmektedir. Kendileri için çalışan yasal istihdamın yüksek maliyeti dolayısıyla, bu kural Türk işverene karşı dengesiz bir durum da yaratabilmektedir. Aşağıdaki seçenekler de göz önüne alınarak çalışma izni almanın kolaylaştırılmasını önermekteyiz:

“Herhangi bir Suriyelinin, herhangi bir şirket müdahalesi olmaksızın bireysel olarak çalışma izni alabilmesinin sağlanması...”

Çevrimiçi sisteme ek olarak, çalışma izni almanın bölgeselleştirilmesi...

Suriyelilerin belirli sektörlerde ve bölgelerde kurdukları şirketlerin, daha fazla sayıda Suriyeli istihdam etmelerine izin verilmesi ve böylece mevcut kotanın değiştirilmesi...”

2.4 FİNANSAL HİZMETLERİN NETLEŞTİRİLMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ

Türkiye'de yerel KOBİ pazarına geniş bir ürün yelpazesi sunan özel bankacılık sektörü, Suriyeliler tarafından kurulan şirketlere hizmet verme konusunda kararsız görünmektedir. Başarılı bir iş, finansal kurumların tam desteğini gerektirmektedir.

Finansal işlemler, krediler, ihracat - ithalat finansmanı, para transferleri, bankaların diğer şirketler için sağladıklarına kıyasla, kimi zaman Suriyeliler için yerine getirmekte daha tereddütlü oldukları şartlar arasında yer almaktadır. Bankalar arasında da farklı uygulamalar görülmektedir. Pasaport süresi uzatma sorunu, finansal hizmetlerde de kendini tekrar etmektedir. Suriyeliler tarafından kurulan şirketler için bankacılık hizmetlerinin netleştirilmesini ve iyileştirilmesini önermekteyiz:

- Suriyeli girişimciler ve finansal sistem düzenleyicileri arasında düzenli bir iletişimin olması gerekmektedir.
- Bu konuya yönelik olarak banka genel müdürlüklerinin bilinci artırılmalı ve destekleyici olabilmek adına, organizasyon süreçleri boyunca söz konusu olacak bankacılık uygulamaları netleştirilmelidir.
- Yerel KOBİ'ler için mevcut olan uygulamayı Suriyeliler tarafından kurulanlar için de aynen uygulamak en ideali olacaktır.

“Durumun daha iyi anlaşılması için Suriyeliler ve banka yöneticileri arasında toplantılar ve çalıştaylar düzenlenmelidir.”

2.3 EASE OF WORK PERMIT AND QUOTAS

The current number of Syrian employees with a work permit is less than 20 thousand, which is even significantly less in reality. Although there is an online system that enables proceeding easily for work permit, the obstacle is the prerequisite of linking the work permit to a certain employer.

Syrian entrepreneurs tend to employ Syrian refugees due to language and cultural familiarities. Current “1 to 10 quota” rule may induce informal employment practices among Syrian businesses. It may also create an unfair situation against Turkish employers due to the higher cost of legal employment.

We suggest easing the process of getting work permits by reviewing these options:

Any Syrian may get a work permit individually without company interference...

Getting work permit might be regionalized in addition to the online system...

The current quota might be changed by allowing higher number of Syrians to be employed by the companies established by Syrians in certain sectors and locations...

2.4 CLARIFICATION/IMPROVEMENT OF FINANCIAL SERVICES

The private banking sector in Turkey, which offers a wide range of products to the local SME market, seems to be undecided when it comes to serving companies established by Syrians. Successful business requires full support of financial institutions. Financial transactions, loans, export – import financing, money transfers are some of the functions that banks are sometimes hesitant to carry out for Syrian companies in the same way they do for others. There are also different practices among banks. The problem of passport extension emerges once more with respect to financial services. We suggest to clarify and improve the banking services for the companies established by Syrians.

- It is necessary to have regular communication between Syrian entrepreneurs and financial system regulators.
- Increasing the awareness of bank headquarters for this issue and clarifying bank practices related to Syrian businesses.
- Having the same practices both for the Turkish SMEs and the ones established by the Syrians is the ideal situation.

“Organizing meetings and workshops between Syrians and bank managers for better understanding...”

2.5 RESMİLEŞTİRME VE GİRİŞİMCİLİĞİN TEŞVİK EDİLMESİ

İNGEV/IPSOS “Mülteci Hayatlar Monitörü” gibi çeşitli araştırmalar, yüksek miktarda kayıt dışı serbest meslek sahibi Suriyelilerin varlığını ortaya çıkarmaktadır. Bunların çoğunlukla sektörler arasında dağılmış küçük ölçekli işletmeler olduğu görülmektedir. Bu işletmelerin bazıları yenilikçidir, bazıları yerel halk tarafından gerçekleştirilmesi zor olan ve bazıları ise mevcut yerel işletmeler için rekabet doğuran alanlara odaklanmışlardır. Bu durum, mülteci akışının doğası ve büyüklüğü nedeniyle, kaçınılmaz olmaktadır.

Küçük işletme sahiplerinin yasallaştırma maliyetlerini karşılamaları, gelir vergisi ve sosyal güvenlik vergisi gibi vergileri ödeyerek bu yasallıklarını sürdürmeleri oldukça zor olmaktadır. Bu işletmeleri gözetim altında tutmak, yasadışı eylemlerde bulunmalarını engellemek, organizasyonlarını ve yerel Türk ekonomisine entegrasyonlarını kolaylaştırmak için düzenleme kapsamına almak ve vergi kaydı yapmalarına izin vermek iyi olacaktır.

Bu küçük ve çoğunlukla serbest çalışan işletmelerin resmileştirilmelerinin, aşağıda sayılan yöntemlerle teşvik edilmesini önermekteyiz:

- Yeni kurulmakta olan bir Türk işletmesi olarak ele alınmaları ve özellikle de başlangıçta aynı tür teşviklerin onlara da sağlanması.
- Türk muadillerinde de olduğu gibi, özellikle fırıncılık, kasap, bakkal, küçük restoranlar gibi küçük yerel işletmeler için kurulum prosedürlerinin basitleştirilmesi.
- Belirli seçilmiş sektörlerdeki yenilikçi olanlardan başlayarak bu işletmelere istihdam ve gelir vergisi desteği sağlanması.
- Kadın Suriyeli girişimcilere bu teşvik sistemi bakımından öncelik verilmesi.

“Suriyeli şirketlerin ruhsatlandırılmalarının ve kayıt altına alınmalarının önemi ve onlara yeni kurulmakta olan bir Türk işletmesi gibi davranmak...”

2.6 UZUN SÜRELİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GARANTİLERİ

Bir işadamlarının uzun vadeli vizyona ihtiyacı vardır. Mevcut durumda, bir Suriyeli iş adamı, öncelikle kişisel durumu, pasaport sorunları, geçerlilik ve ikametgâh kimliğinin yenilenmesi gibi meseleler nedeniyle, işinin geleceğinden tam olarak emin olamamaktadır.

Türkiye'deki Suriyeli yatırımcıların konumunun, aşağıdakiler de değerlendirilerek, güçlendirilmesini önermekteyiz:

- İşletme sahipleri için uzun vadeli garantiler.
- Önceden de belirtildiği gibi, geçici veya normal Türk pasaportu ve Kimlik.

“Yatırım, güvenlik ve istikrar gerektirmektedir...”

2.5 ENCOURAGEMENT OF FORMALIZATION AND ENTREPRENEURSHIP

Various surveys, such as INGEV/IPSOS Livelihood Monitor, reveal large numbers of informal, self-employed Syrians. These are mostly small-scale businesses which are dispersed among sectors. Some of these are more innovative than others. Some are focused on the areas that are difficult to fill by the local people. The rest are competitive to the existing local businesses, which can be seen as inevitable due to the nature and size of the refugee inflow.

For small businesses it is difficult for owners to pay the cost of legalization and sustain it by paying taxes such as income and social security. Regulating and registering them for tax collection is not only beneficial for preventing them from engaging in illegal acts but also for facilitating their organization and integration into the local Turkish economy. We suggest to encourage formalization of these small, mostly self-employed businesses by:

- Approaching them like Turkish start-ups and providing the same kind of incentives especially at the start up point.
- Simplifying the set-up procedures for Syrian enterprises to make them more similar to those for their Turkish counterparts especially for small district businesses such as bakery, butcher, grocery, small restaurants etc.
- Providing employment and income tax support starting from the innovative enterprises in certain selected sectors
- Female Syrian entrepreneurs may have priority for such an incentive system

“The importance of licensing and registration of Syrian companies and treating them as Turkish start-ups...”

2.6 LONG TERM SUSTAINABILITY GUARANTEES

Businesses need a long-term vision. Currently a Syrian businessperson would be somewhat unsure about the future of the business mainly because of his/her own personal situation, passport issues, validity and renewal of residence ID.

We suggest to strengthen the position of Syrian investors in Turkey by reviewing the following as well:

- Long term guarantees for the business owners
- Tentative or regular Turkish passport and ID as mentioned before

“Investment needs safety and stability...”

2.7 BENZER YAKLAŞIM, FIRSAT EŞİTLİĞİ

Genel olarak, Suriyeliler tarafından kurulan mevcut şirketlerin, Türk muadilleri gibi, çoğunlukla küçük ve orta ölçekli şirketler oldukları görülmektedir; ancak bu şirketler, yabancı sermaye yatırımı olarak ve tıpkı büyük bir küresel kuruluş gibi yabancı bir şirket olarak sınıflandırılmaktadır. Bu tutarsızlık pratikte pek çok soruna yol açmaktadır.

- Bu işletmeleri yabancı bir yatırım olarak ele almak yerine, bunlara yönelik, Türk KOBİ'lerinininkine benzer şekilde toplu bir yaklaşım geliştirmeyi önermekteyiz.

“Adalet ve Eşitlik ve hatada hesap verme...”

2.8 İŞ - YATIRIM ORYANTASYONU

Türk iş ortamı, Suriyelilerin içerisinde bulunabilecekleri en iyi yatırım ortamlarından biridir; ancak sorun Türk yasalarını anlamadaki eksikliklerinden kaynaklanmaktadır. Suriyeli yatırımcıların girişimcilerin, Türkiye'deki ekosistemden yararlanma yolları, bu ortamın özellikleri, güçlü yönleri, fırsatları ile ilgili bilgilerini artırmak ve yatırımlarını en üst düzeye çıkarmak oldukça önemlidir.

Aşağıdakiler göz önüne alınarak, iş ortamına oryantasyonu ve ortamın daha iyi anlaşılmasını sağlayacak olan araçların geliştirilmesini önermekteyiz:

- Bu belgenin 1. maddesinde önerildiği şekliyle, bir çağrı merkezi yardım masası ve çevrimiçi olarak desteklenen Arapça bir web portalı.
- İşletmenin son hale getirilmesinden önce yasal ortam ve iş ortamı üzerine zorunlu oryantasyon veya önceden kurulmuş olanlar için tek seferlik bir kurs.
- İstanbul'da İSMEK gibi mevcut kurumlar aracılığıyla, Arapça olarak düzenli girişimcilik kursları verilmesi.
- Özellikle küçük işletmeler için (bakkal, küçük restoranlar, kasap, fırın vb.) Türk muadillerinde olduğu gibi mevcut kurulum prosedürünün basitleştirilmesi.
- İlgili kamu ve devlet dairelerinde Arapça lisan bilgisine sahip olunması.

*“Türkiye’de yatırım nasıl başlatılır?
Hangi sektörler ya da projeler umut veriyor?”*

2.7 SIMILAR APPROACH, EQUAL OPPORTUNITIES

Overall, existing companies established by Syrians are mostly small and mid-size companies just like the Turkish counterparts. However, their current status is classified as foreign capital investment and a foreign company just like a large global corporation. This inconsistency leads many issues in practice.

- We suggest to develop an aggregate approach to those companies similar to Turkish SME's rather than approaching them as foreign investment.

"Justice and Equality, and accountability at fault..."

2.8 BUSINESS-INVESTMENT ORIENTATION

The Turkish business environment is one of the best investment environments for Syrians, but the problem lies in their lack of understanding Turkish laws. It is critical to increase the knowledge of Syrian investors and entrepreneurs about the features, strengths, opportunities and ways of benefiting from the ecosystem in Turkey in order to maximize their investment in Turkish economy.

We suggest to develop tools that provide orientation and understanding of the business environment by reviewing the following:

- Web portal in Arabic language supported by online and a call center help desk as recommended in item 1 of this paper.
- A mandatory orientation on legal & business environment before finalization of the establishment or one-time course for already established ones.
- Providing regular entrepreneurship courses through existing organizations like Ismek in Istanbul, in Arabic.
- Simplifying the current set up procedure especially for small set ups (grocery, small restaurants, butcher, bakery, etc.) like Turkish counterparts
- Having Arabic language capability in relevant public and civil offices.

*"How to start an investment in Turkey?
What sectors or projects are most encouraging?"*

2.9 ODA VE DERNEKLERİN ROLLERİNİN ARTIRILMASI

Aşağıdaki öneriler göz önüne alınarak, Suriyeli şirketlerin yoğun olarak yer aldığı şehirlerdeki Meslek Birlikleri ve Odalar, bu şirketleri Türk ekonomisine entegre etmede daha da büyük bir rol oynayabileceklerdir:

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinde (TOBB) ve onlarla temas kurarak bu özel konularla düzenli olarak ilgilenen diğer birliklerde Suriyeliler için bir masa oluşturulması.
- Arap yatırımcıların Türkiye'ye önemli bir ilgisi mevcuttur. Bu bahsi geçen yardım masası, Arap yatırımcılarına da hizmet vermek için genişletilebilir.
- Ağ kurma, iş hayatının önemli bir parçasıdır. TOBB ve diğer iş dernekleri tarafından, her iki tarafın yatırımcıları arasında ağ kurmaya yönelik periyodik toplantılar düzenlenmesi.
- Belirli şehirlerde Suriyeli yatırımcılara (Suriye Masası) hizmet vermek için Arapça dil konuşan bir görevli atanarak, Gaziantep Ticaret Odasının tecrübesinin genelleştirilmesi.
- Türk mevzuatına ilişkin, periyodik olarak Arapça broşürler çıkarılması ve Suriyeli yatırımcılar ve girişimciler için kapasite geliştirme kursları düzenlenmesi.

“Ticaret Odalarının önemli bir rolü ve desteği mevcuttur...”

2.10 İŞGÜCÜ PİYASASI İHTİYAÇLARI

İşgücü piyasası kurallar ve yönetmeliklerini iyi bilmek her çeşit iş için önemli bir husustur. Öte yandan, Suriyeli mültecilerin, şartlarından dolayı güçlü bir iş talepleri mevcuttur. Ayrıca bu talep, öncelikle Suriyeliler tarafından kurulan şirketlere ulaşmaktadır.

- Önerilen oryantasyon sistemi aracılığıyla çocuk işçiliği meseleleri de dâhil olmak üzere, kural ve yönetmeliklere dair konuların çözüme ulaştırılabileceğine inanmaktayız.
- Türkiye düzeyinde boş pozisyonlar için kariyer yatırımı haritasını çıkarmak, Suriyeli mültecilerin işgücü piyasası ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçlara dayalı bir eğitim sistemi tasarlamak, sağlıklı ve uzun vadeli bir vizyon olacaktır.

“İhtiyaçları, yerleri ve eğitim istihdamını tanımlayarak iş fırsatlarını güvence altına almak...”

2.9 INCREASING THE ROLES OF CHAMBERS & ASSOCIATIONS

Union and Chambers in the cities where Syrian companies are cluttered can play a larger role to integrate those companies into the Turkish economy by reviewing the following suggestions:

- There might be a Syrian desk at the HQ of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) and other business associations.
- There is a significant interest among Arab investors for the Turkish market. This desk might be extended to serve Arab investors as well.
- Networking is an important part of the business life. TOBB and other business associations may organize periodic meetings for networking among the investors of different backgrounds.
- The practice of Gaziantep Chamber of Commerce should be generalized by appointing an Arabic language speaking officer to serve Syrian investors (Syria Desk) in certain cities.
- Issuing periodic brochures about Turkish legislation in Arabic and organizing capacity building courses for Syrian investors and entrepreneurs.

“Chambers of Commerce have a key role and support...”

2.10 LABOR MARKET NEEDS

To have a good knowledge of rules and regulations in the labor market is important for any business. Also, there is strong job demand among Syrian refugees. This demand is primarily directed at the companies established by Syrian.

- We believe that rules and regulations can be addressed through the suggested orientation system including child labor issues.
- Mapping job vacancies at the national level for career planning, identifying the labor market needs of Syrian refugees and designing a training system based on these needs will be a healthy long-term vision.

“Securing job opportunities by identifying needs, locations and recruiting personnel for educational purposes...”

2.11 BÜYÜK ÖLÇEKLİ TARIM VE HAYVANCILIK PROJELERİ

Türkiye ekonomisine Suriye katkısı, mültecilerin deneyim sahibi olduğu ve Türkiye'nin de stratejik planları bulunan büyük ölçekli projelerle gerçekleştirilebilecektir.

Türkiye çok geniş bir coğrafyaya ve kalabalık bir nüfusa sahiptir. Bol miktarda boş arazi mevcuttur ve hayvancılığı artırmak gerekmektedir. Suriyeli mülteciler, tarım ve hayvancılık projelerinde oldukça deneyimlidirler. Bu iki durum bir araya getirilirse, bu aynı zamanda Türkiye'deki Suriyelilerin yerleşimini ve geçimini de destekleyecektir.

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının koordinasyonu ile hükümetin son talimatlarına dayalı olarak tarım ve hayvancılık projelerine ve Suriyeli mültecilerin tarım ve hayvancılık ürünlerine yönelik sahip oldukları deneyimlere odaklanılmasını önermekteyiz.

“Hayvancılık üretimindeki işgücü müsaitliğinden faydalanın ve boşlukları doldurun...”

2.11 LARGE SCALE AGRICULTURAL AND LIVESTOCK PROJECTS

Syrian contribution to the Turkish economy can be realized by large-scale agricultural projects where work experience of refugees can be utilized in line with Turkey's strategic plans.

Turkey has a very wide geography and large population. There is plenty of idle land and need to increase livestock. Syrian refugees are very much experienced in agriculture and livestock projects. If these two are combined, it will also support the settlement and livelihood of Syrians in Turkey.

- We recommend focusing on agricultural and livestock projects based on the recent directions of the government and on the experiences of Syrian refugees in agriculture and livestock products through the coordination of Ministry of Food, Agriculture and Livestock.

“Take advantage of labor availability in livestock production and fill the gaps...”



“SURIYELİLER TARAFINDAN KURULAN ŞİRKETLER İÇİN
POTANSİYEL İYİLEŞTİRME ALANLARI”

*“POTENTIAL ENHANCEMENT AREAS
FOR COMPANIES ESTABLISHED BY SYRIANS”*

